

Nowoczesne technologie materiałowe stosowane w przemyśle lotniczym

Modern material technologies in aerospace industry

Modelowanie, konstruowanie i kontrolowanie procesu HSM z uwzględnieniem skonfigurowanego układu maszyna- przyrząd-detali

Modeling, construction and control of the HSM process taking into consideration the configured machine-instrument-detail system

Politechnika Warszawska, Politechnika Rzeszowska

Tytuł rozwiązania Innowacyjnego
Title of the innovative solution

Układ nadzoru stanu narzędzia ADONIS 10
System tools condition monitoring ADONIS 10

Krótki opis rozwiązania
Brief description of the solution

Układ Automatematycznej Diagnostyki Ostrzy Narzędzi Skrawających ADONIS 10 jest narzędziem umożliwiającym zwiększenie wydajności produkcji przy zachowaniu bezpiecznego a zarazem lepszego wykorzystania narzędzi. Jest to urządzenie wspomagające decyzje operatora w zakresie określenia poziomu zużycia ostrza, wspomagające kontrolę przebiegu procesu obróbki w zakresie wykrywania katastroficznego stopienia ostrza (KSO), przeciężenia itp. utrudnioną często przez osłony, wióry czy chłodziwo. Na podstawie sygnałów diagnostycznych uzyskanych z czujników sił skrawania, drgań i emisji akustycznej zainstalowanych na obrabiarkę układ określa aktualny stan ostrza narzędzia skrawającego. Układ umożliwia również wykrycie Katastroficznego Stopienia Ostrza (KSO) oraz zatrzymanie posuwu po zdiagnozowaniu sytuacji awaryjnych. Dzięki współpracy z wieloma czujnikami oraz dzięki zaawansowanej strategii wykorzystującej wiele różnych miar sygnałów diagnostycznych układ ADONIS gwarantuje wysoką skuteczność w wykrywaniu kolizji, katastroficznego stopienia ostrza (wyłamanie, wykruszenie itp.) oraz dokładne oszacowanie zużycia ostrza. Dzięki współpracy układu ADONIS z układem sterowania obrabiarki możliwe jest również automatyczne wstrzymanie pracy obrabiarki w przypadku sytuacji awaryjnych, ale również automatyczne wykrywanie rozpoczęcia operacji, posuwu roboczego, wykrywanie skrawania. Wszystko to zwięźzione jest prostym, intuicyjnym w obsłudze panelem użytkownika.

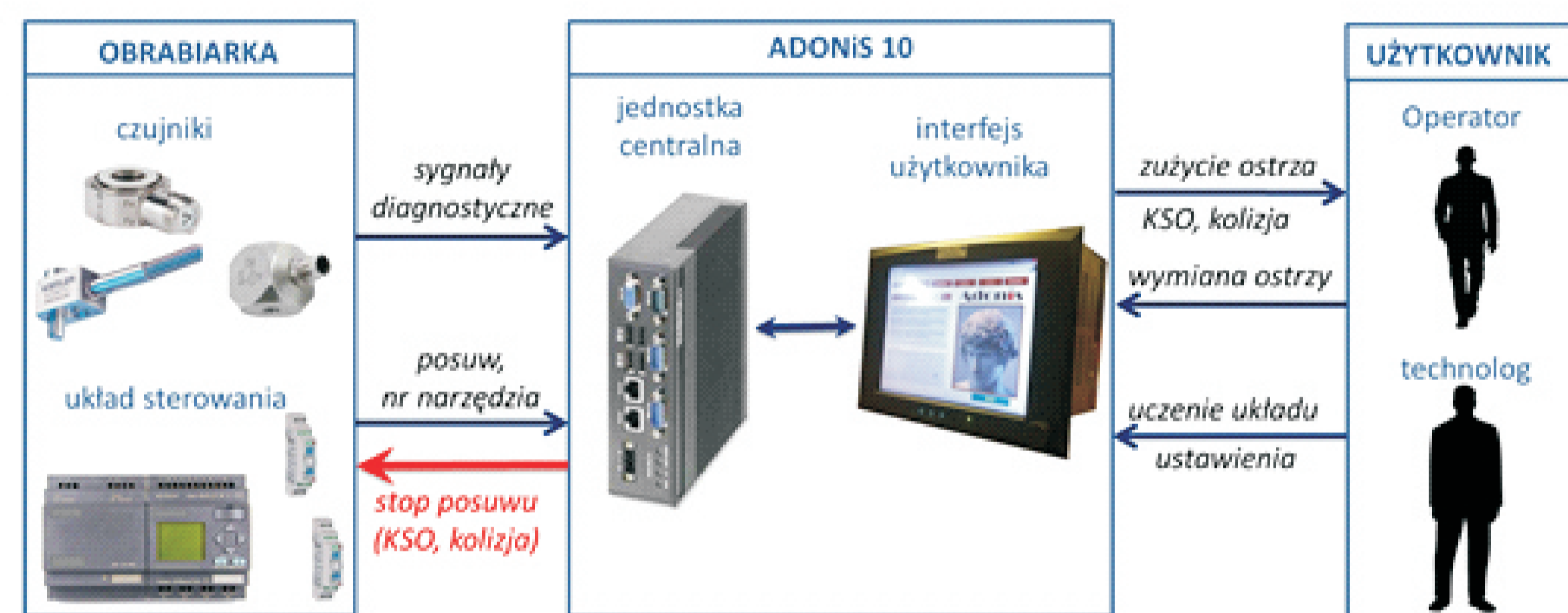
Główne zadanie układu ADONIS 10 to:

- Diagnostyka zużycia ostrza – informacja o stopniu zużycia ostrzy po zakończeniu operacji, sugestia wymiany ostrza w przypadku zbliżania się go granicy stopienia; funkcjonalność dedykowana do obróbki seryjnej
- Kontrola stanu czujników
- Diagnostyka Katastroficznego Stopienia Ostrza - zatrzymanie posuwu robocznego natychmiast po wykryciu uszkodzenia ostrza
- Raportowanie przebiegu procesu – dokumentacja przebiegu procesu dla każdego przedmiotu

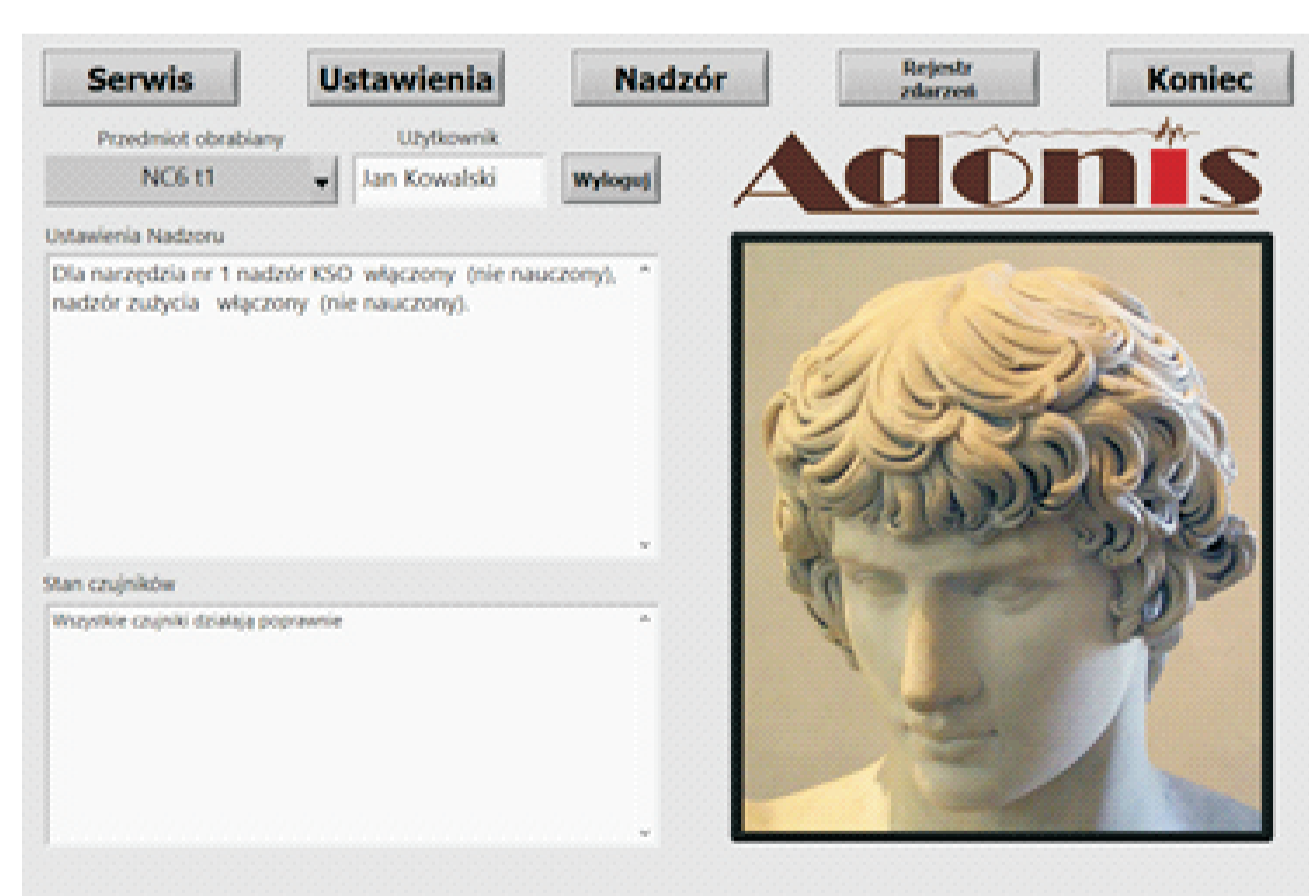
Graficzna prezentacja rozwiązania innowacyjnego
Visualization of the innovative solution

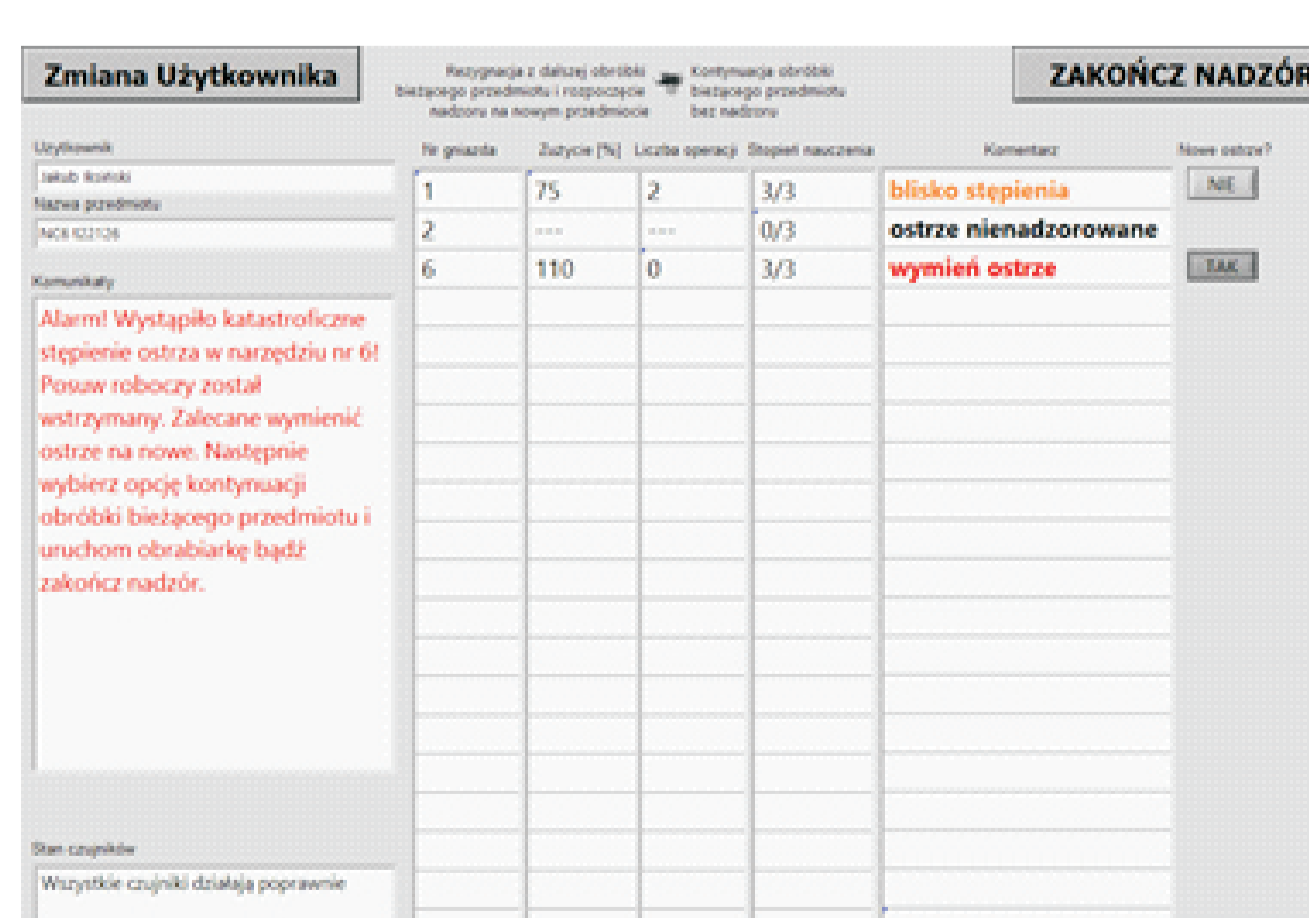
Rys.1. Panel czelowy układu ADONIS 10 na panelu operatora obrabiarki
Fig. 1. ADONIS 10 - front panel on user computer

Rys.2. Przepływ informacji między układem ADONIS 10 a obrabiarką i użytkownikiem
Fig. 2. The flow of information between the ADONIS 10 system and a machine tool and the user

Rys.3. Interfejs użytkownika układu ADONIS 10 - panel GŁÓWNY
Fig. 3. ADONIS 10 - user interface, the MAIN panel

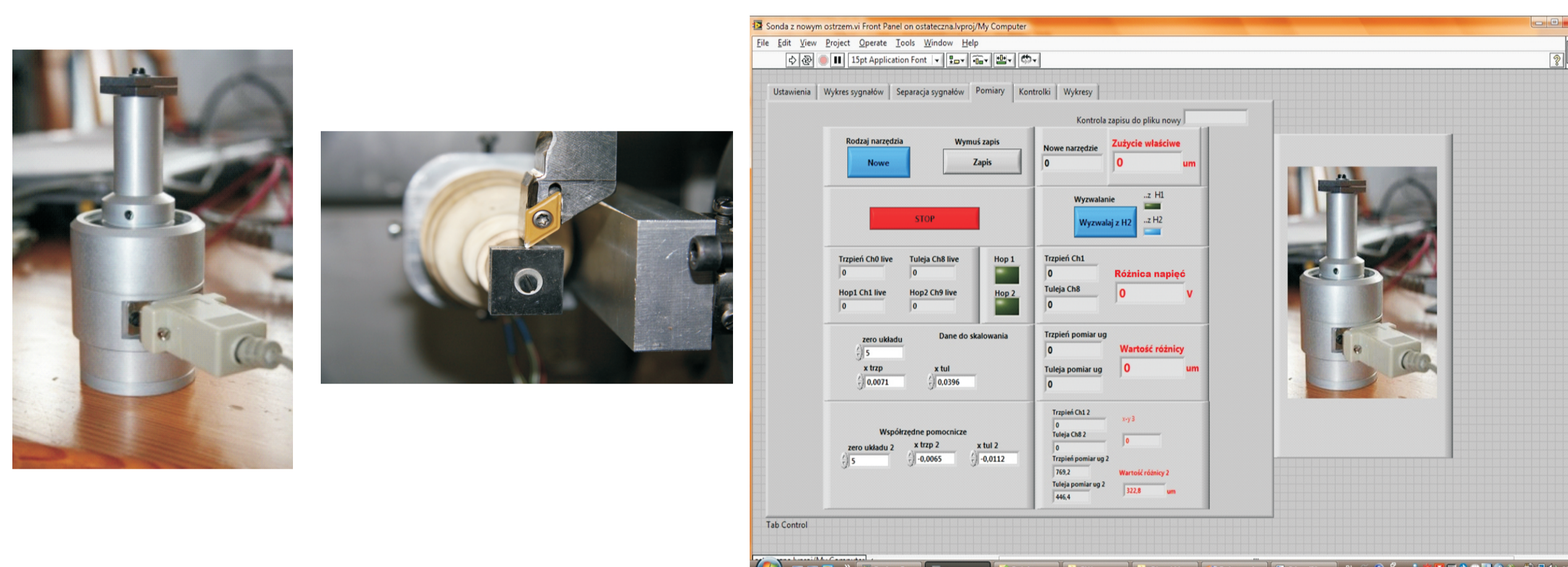
Rys.4. Interfejs użytkownika układu ADONIS 10 - panel NADZÓR
Fig. 4. ADONIS 10 - user interface, the SUPERVISION panel

Tytuł rozwiązania Innowacyjnego
Title of the innovative solution

Sonda narzędziowa z funkcją pomiaru zużycia ostrza
Tool probe for measuring dimensional wear

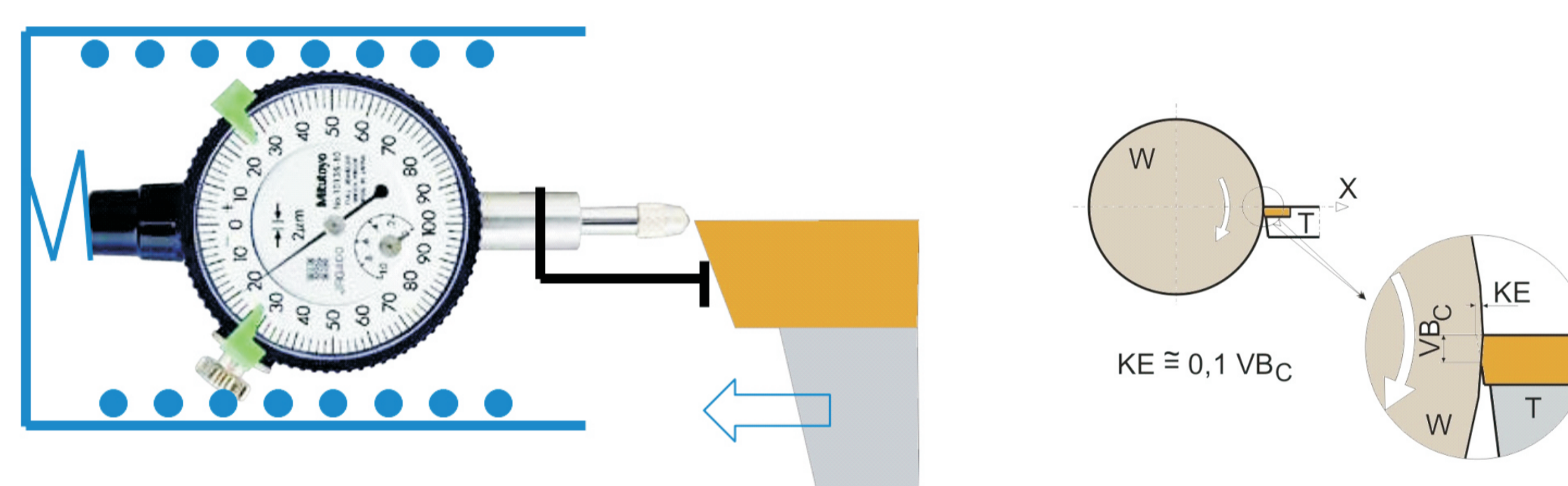
Krótki opis rozwiązania
Brief description of the solution

- Nowatorska sonda narzędziowa, w której do standardowych funkcji dodana jest możliwość pomiaru zużycia ostrza narzędzia precyzyjnym czujnikiem z własnym układem pomiarowym.
- Wynik pomiaru zużycia jest niezależny od stanu i dokładności obrabiarki.
- Sonda może być instalowana w standardowych ramionach sond pomiarowych mocowanych do korpusu wrzeciennika tokarki CNC.
- Przystosowana jest do mierzenia wszystkich rodzajów noży tokarskich (pomiar w czterech kierunkach).

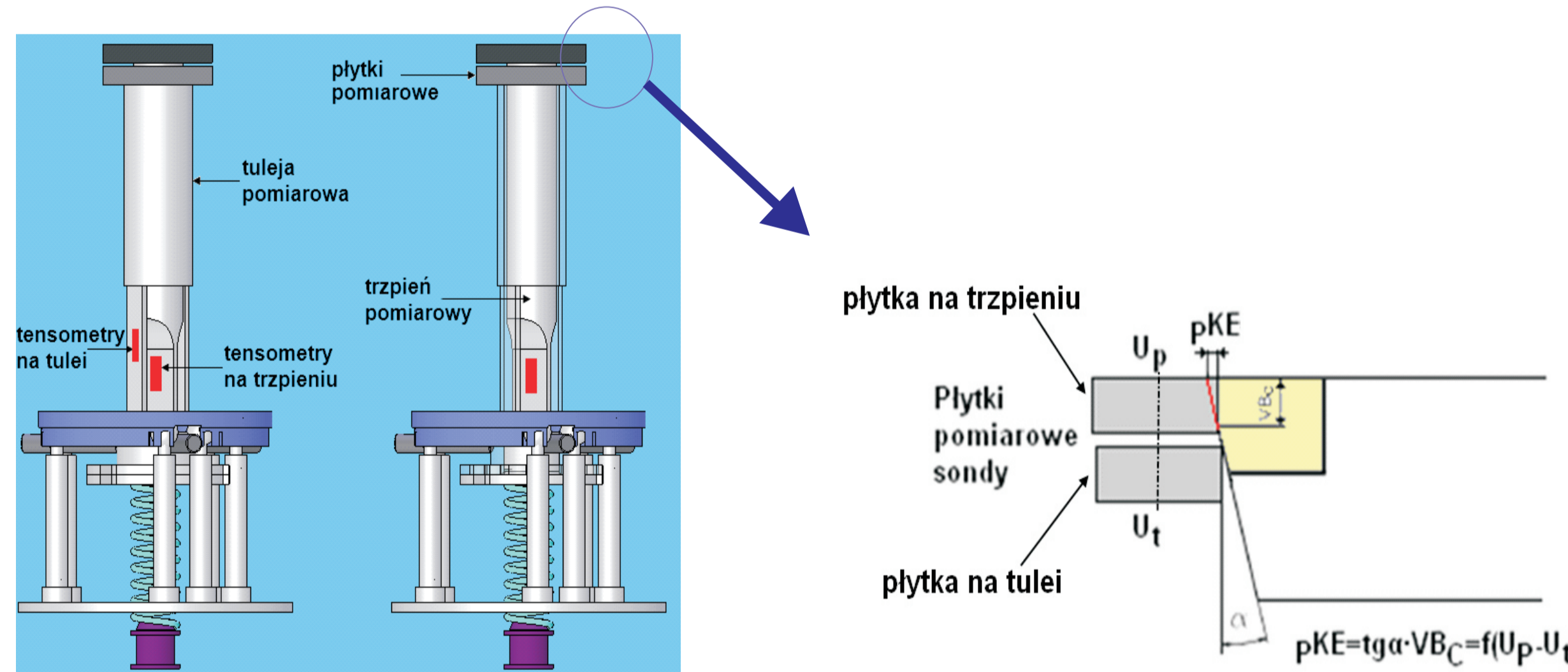

Rys.5. Prototyp sondy, w trakcie pomiaru na obrabiarkę i widok ekranu na panelu operatora
Fig. 5. The prototype of the probe, during measurement and the screen view on the user panel

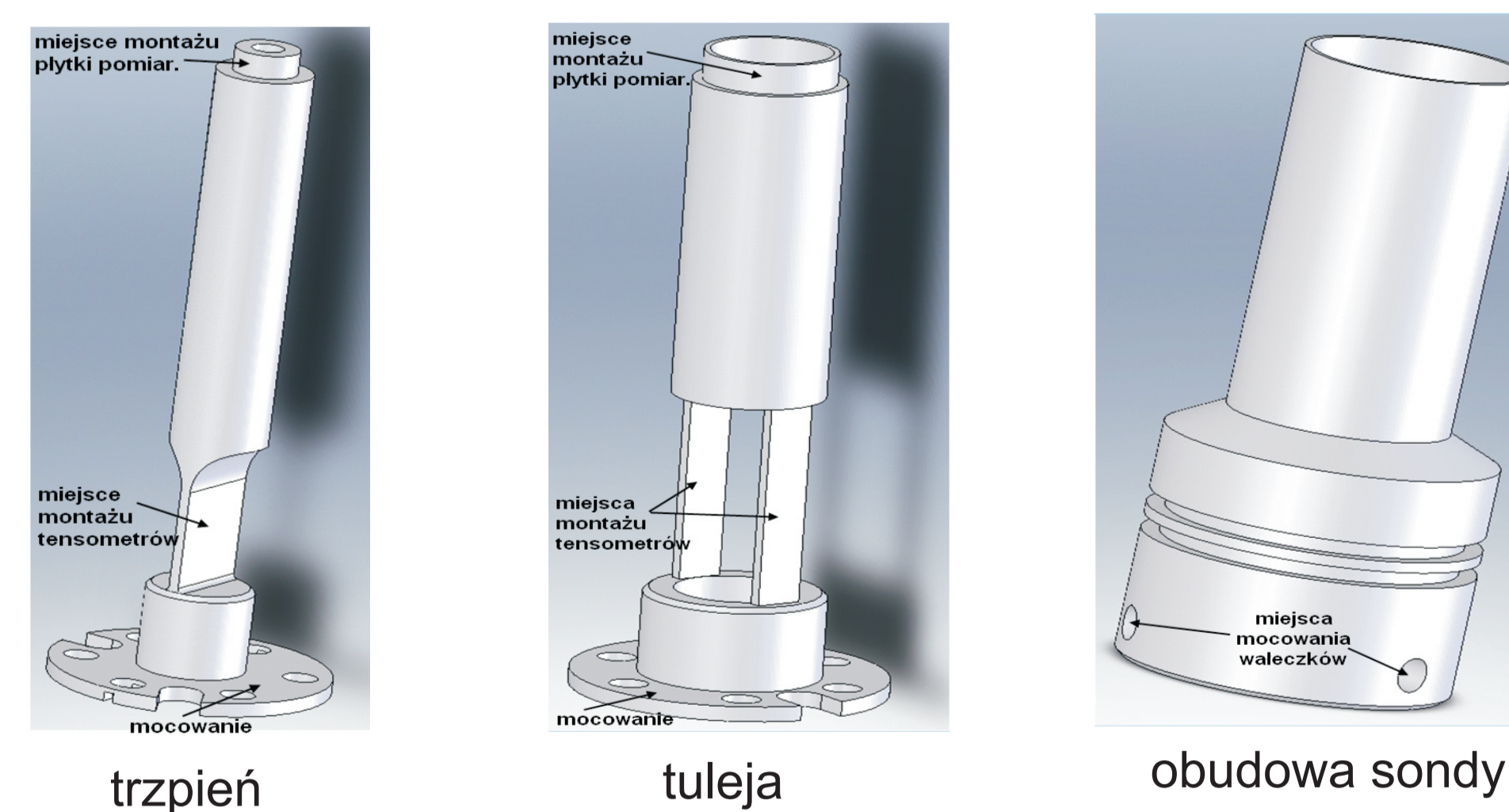
Graficzna prezentacja rozwiązania innowacyjnego
Visualization of the innovative solution

Rys.6. Idea pomiaru bezpośredniego skrócenia wierzchołka ostrza noża tokarskiego.
Fig. 6. The idea of direct tool tip wear measurement

Rys.7. Sonda tensometryczna mierząca zużycie ostrza
Fig. 7. The tensometric probe for tool wear measurement

Rys.8. Elementy konstrukcyjne sondy tensometrycznej
Fig. 8. Construction parts of the tensometric probe

Dane techniczne sondy tensometrycznej do pomiaru zużycia		
Zakres pomiarowy pKE		600µm
Rozdzielczość		0,1µm
Dokładność	prawdop. 95% (2 sigma)	±0,88µm
	prawdop. 99,7% (3 sigma)	±1,32µm
Powtarzalność		3µm

Zalety i ograniczenia rozwiązania innowacyjnego
Advantages and restrictions of innovative solution

System nadzoru narzędzi ADONIS 10

- Prosty, intuicyjny w obsłudze interfejs użytkownika
- Przeznaczony jest do nadzoru procesów toczenia, frezowania i wiercenia.
- Przeznaczony do obróbki seryjnej
- Korzyści z zastosowania układu ADONIS 10
  - Zwiększenie wydajności – podwyższenie parametrów skrawania bez obaw o uszkodzenia przedmiotu obrabianego czy obrabiarki
  - Zmniejszenie liczby braków – unikanie obróbki niesprawnym narzędziem
  - Zmniejszenie czasu przestojów – zmniejszenie liczby awarii związanych z KSO czy kolizją
  - Zmniejszenie kosztów narzędzi – zwiększenie wykorzystania okresów trwałości ostrza.

Sonda narzędziowa z funkcją pomiaru zużycia ostrza

- Sonda może być stosowana w miejsce standardowej sondy narzędziowej. Najkorzystniejszy przypadek, wykorzystujemy istniejącą infrastrukturę mocowania i oprogramowanie.
- Sonda posiada dwa tryby pracy – pomiar jak standardową sondą (ustawianie narzędzi) oraz pomiar zużycia ostrza KE. Dane z pomiaru KE odczytywane są przez operatora obrabiarki na zewnętrznym wyświetlaczu i mogą być wprowadzone ręcznie do układu sterowania obrabiarki.
- Najkorzystniej jest stosować w miejsce standardowej sondy narzędziowej, gdy obrabiarka jest wyposażona w oprzyrządowanie (ramię mocujące, interfejs) oraz oprogramowanie (cykle pomiarowe). Obecnie do funkcji pomiaru zużycia wykorzystywany jest zewnętrzny panel dotykowy.

System nadzoru narzędzi ADONIS 10

Sonda narzędziowa z funkcją pomiaru zużycia ostrza

System w pełni funkcjonalny.

Możliwe zastosowania w lotnictwie i innych gałęziach gospodarki
Examples of application in aviation and other branches

- Przemysł lotniczy i inne przedsiębiorstwa produkcyjne - automatyzacja produkcji seryjnej, wdrożenie elastycznych systemów wytwarzania
- Produkcja/dystrybucja obrabiarek - podwyższenie zaawansowania technologicznego w nowych obrabiarkach
- Serwis obrabiarek - podwyższenie zaawansowania technologicznego w obrabiarkach modernizowanych

Oferta dla przemysłu
The offer for industry

Oferujemy:

System nadzoru narzędzi ADONIS 10

- Licencję niewyłączną na oryginalne oprogramowanie
- Pomoc w kompletacji niezbędnego sprzętu
- Wsparcie we wdrożeniu w zakładzie przemysłowym
- Dostosowanie interfejsu użytkownika, raportów oraz funkcjonalności do potrzeb zakładu

Sonda narzędziowa z funkcją pomiaru zużycia ostrza

Potencjalnemu producentowi sondy - licencję na dokumentację konstrukcyjną wraz z oprogramowaniem oraz wsparcie naukowo techniczne przy uruchomieniu produkcji

Kontakt:

Politechnika Warszawska Instytut Techniki Wytwarzania
Zakład Automatyki, Obrabiarek i Obróbki Skrawaniem
02-524 Warszawa, ul. Narbutta 86 pok. 107

tel.: 22 234 86 56
fax: 22 849 02 85
e-mail: zaoios.itw@zaoios.pw.edu.pl
www.zaoios.pw.edu.pl

Kierownik :
prof. dr hab. inż. Krzysztof Jemielniak
tel.: 22 234 86 56
e-mail: k.jemielniak@zaoios.pw.edu.pl

Koordynatorzy techniczni:

Badania ruchów błędnych wrzecion
dr inż. Jarosław Chrzanowski
tel.: 22 234 84 73
e-mail: j.chrzanowski@zaoios.pw.edu.pl

System nadzoru narzędzi ADONIS 10
dr inż. Sebastian Bombiński
tel.: 22 234 85 00
e-mail: s.bombinski@zaoios.pw.edu.pl